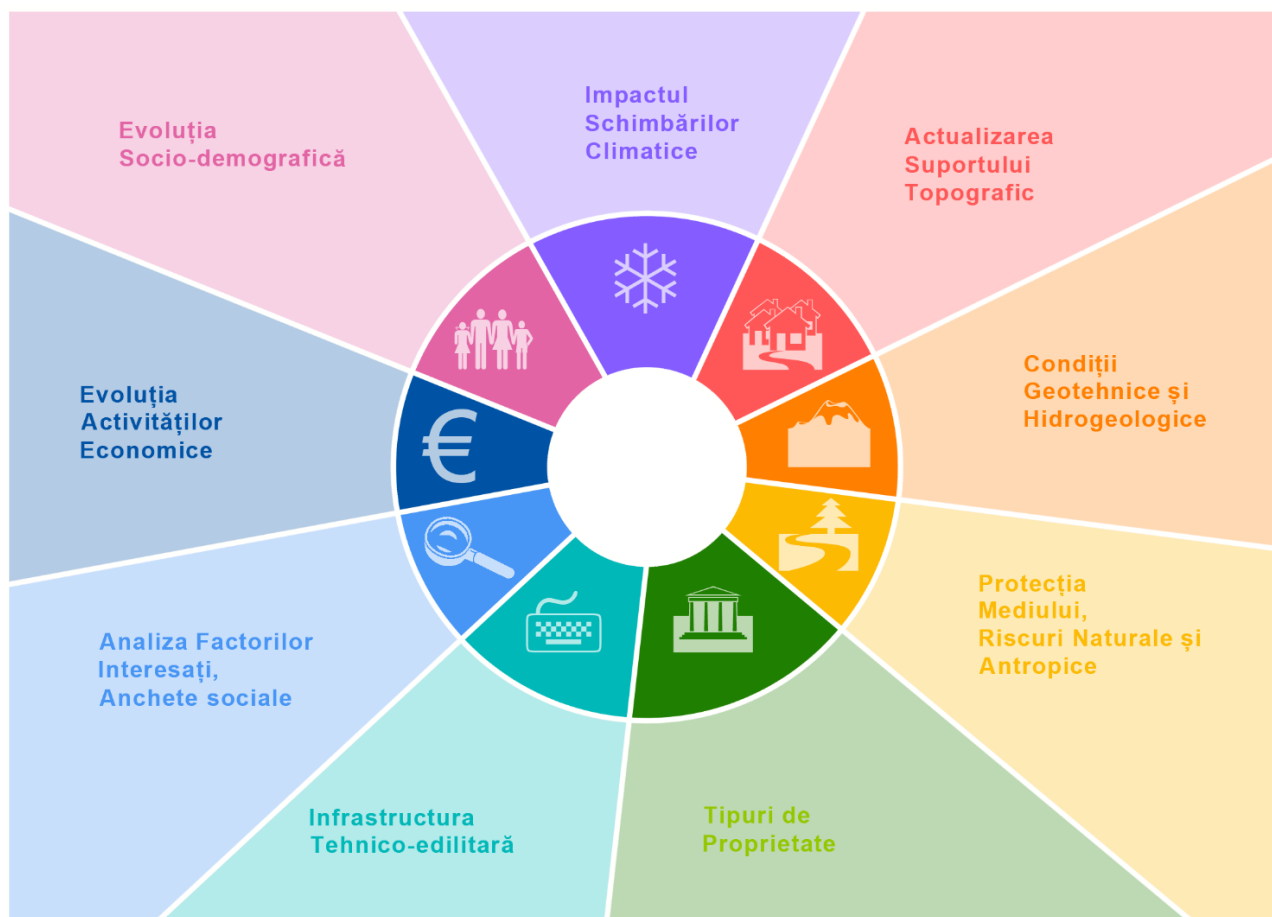

STUDII DE FUNDAMENTARE PENTRU UAT ZAU DE CÂMPIE

EVOLUȚIA ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE

FIȘA PROIECTULUI

Denumirea proiectului:

Servicii de elaborare studii de fundamentare pentru UAT Zau de Câmpie, județul Mureș

Beneficiar:

COMUNA ZAU DE CÂMPIE

Proiectant general:

SC ECO MAPS SRL

Director General CĂLIN ROMAN

Șef de proiect: arh. LAURA BAURDA

Colectiv de elaborare:

dr. economist MARIUS CRISTEA

dr. geograf urb. CIPRIAN MOLDOVAN

ing. ADRIAN PODARU

Contract nr.: **5587 / 2024**

Proiect nr.: **208 / 2024**

Studiul de fundamentare: **Evoluția activităților economice**

CUPRINS

1. Surse documentare pentru studiul de fundamentare	4
1.1 Bibliografie	4
1.2 Date statistice și surse online.....	4
2. Delimitarea obiectivului studiat	5
3. Analiza critică a situației existente	6
3.1 Industria și comerțul	6
3.2 Agricultură	9
3.3 Turismul	17
3.4 Structura ocupațională a populației.....	18
4. Evidențierea disfuncționalităților și priorități de intervenție	22
4.1 Disfuncționalități.....	22
4.2 Priorități	22
5. Propuneri de eliminare / diminuare a disfuncționalităților	23
6. Prognoze și scenarii de dezvoltare	24
6.1 Prognoze	24
6.2 Scenarii de dezvoltare.....	25
7. Sinteza studiului de fundamentare	26

1. Surse documentare pentru studiul de fundamentare

1.1 Bibliografie

- Rădvan, Laurențiu, Curs special de istorie medievală a românilor. Structurile urbane din spațiul românesc (secolele XIV-XVIII), [curs universitar], Facultatea de Istorie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași, 2012-2013;
- Vlăsceanu, Gh., Ianoș I., Orașele României – Mică Enciclopedie, Casa Editorială Odeon, București, 1998;
- XXX, Romania in figures. Statistical abstract, Vîrdol, Daniel Celu ed., National Institute of Statistics, Bucharest, 2022.

1.2 Date statistice și surse online

- <http://statistici.insse.ro>;
- <https://harta-romaniei.org>;
- <https://legislatie.just.ro>;
- www.cdep.ro;
- www.kia.hu/konyvtar/erdely/erd2002.htm;
- www.mfinante.gov.ro;
- www.ran.cimec.ro;
- www.romanian-universe.ro;
- www.recensamantromania.ro;
- www.topfirme.com;
- www.cultura.ro.

2. Delimitarea obiectivului studiat

Studiul de fundamentare Evoluția activităților economice din comuna Zau de Câmpie prezintă realitățile economice de astăzi conform surselor oficiale și discută evoluția economică internă a comunei și modul cum interacționează aceasta cu U.A.T.-urile învecinate, în special cu orașul Luduș, aflat la 20 de km în sud pe culoarul de transport creat de DJ151, dar și cu municipiul Târgu Mureș. Totodată, studiul corelează aceste realități cu implicațiile socio-demografice pe care le produce economia din localitățile componente, arătând o atenție sporită modului în care pot fi optimizate structurile sociale pentru o dezvoltare optimă în perioada următoare.

Prin acestea, studiul elaborează și baza teoretică necesară pentru identificarea măsurilor ce pot fi luate la nivel local, județean și, în cele din urmă, național, pentru ajustarea disfuncționalităților locale pe termen mediu și lung, în măsura în care o parte dintre aceste disfuncționalități ale economiei din comună sunt tipice și similare altor economii de mărime similară și altor spații periurbane, în vreme ce altele sunt specifice peisajului socio-demografic local.

La nivel macroteritorial, schimbările majore apărute odată cu Revoluția din 1989 s-au tradus printr-o restructurare de ansamblu a economiei țării. Ultima decadă a secolului trecut a fost martora unui fenomen masiv de descentralizare, care, cuplat cu apariția unui număr mare de firme mici, a dinamizat, dar a și destabilizat realitățile economice de atunci. Pe această bază, economia locală din comuna Zau de Câmpie s-a modificat la rândul ei, o parte din populație migrând spre orașe mai mari, în special Târgu Mureș, în căutarea unui loc de muncă, în timp ce o altă parte a ales activitățile agricole independente. Evoluția economică a comunei Zau de Câmpie are astfel un caracter tradițional, tipică comunelor din județ aflate la o distanță moderată de un centru urban relevant.

3. Analiza critică a situației existente

Din perspectiva situației socio-economice, comuna Zau de Câmpie s-a dezvoltat ca o regiune rurală, influențele UAT-urilor limitrofe fiind moderate. În fapt, singurul oraș cu influență, și aceasta indirectă, este orașul Luduș. Astfel, Zau de Câmpie s-a dezvoltat în primul rând economic, dar și demografic, într-un sens eminamente rural; poziționarea geografică, coroborată cu existența unei singure axe de transport relevante (DJ151), a ghidat și a susținut tipologia acestei dezvoltări.

Odată cu Revoluția din 1989, o parte semnificativă din terenurile agricole au fost retrocedate proprietarilor ce le deținuseră înainte de naționalizarea comunistă. Acest fenomen a avut un impact asupra localnicilor, unii dintre ei alegând să-și intensifice activitățile agricole în zonă, în vreme ce alții au preferat agricultura ca ocupație secundară, pentru autoconsum, așa-numita agricultură de subzistență. În comună, a apărut un număr de firme cu profiluri diverse, însă extensia acestora și cifra de afaceri generată sunt relativ modeste.

3.1 Industria și comerțul

În privința distribuției unităților economice locale pe sectoare ale economiei, în comuna Zau de Câmpie se remarcă în primul rând comerțul, ce acoperă 29 de angajați, aici existând doar 2 unități economice de dimensiuni mici, și anume SAF Com SRL (cu profilul Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun) și Geoluc Construct SRL (cu profilul Comerț cu amănuntul al articolelor de fierărie, al articolelor din sticlă și al celor pentru vopsit, în magazine specializate), care au raportat împreună pentru anul 2023 27 de angajați.

Distribuția societăților pe activități economice

Activități economice	Număr societăți	Cifra afaceri (€)	Număr angajați
Agricultură	5	689055	9
Industrie	1	0	0
Construcții	2	169724	5
Comerț	5	1902092	29
Transporturi	4	235436	4
Prestări servicii	3	108168	7
TOTAL	20	3,104,475	54

Sursa: www.romanian-universe.ro

Sectorul agricol este dezvoltat modest, cu 5 firme specializate, ce au generat în anul 2023 o cifră de afaceri de aproape 700.000 de euro. Dintre acestea însă, doar 3 au raportat angajați (pentru un total de 8) și aceleași 3 o cifră de afaceri pozitivă. Situația este similară în domeniul construcțiilor și al transporturilor. Industria este foarte slab reprezentată în comună: singura firmă cu profil industrial este Eurosmart SRL (Fabricarea pâinii; fabricarea produselor prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie); prestările de servicii, pe de altă parte, erau compuse din 3 firme, ce funcționau fie ca restaurante sau baruri, fie cu un profil orientat pe activități veterinare și servicii specifice acestora.

Profilul societăților

Activități economice	Nr. Întreprinderi, din care:				
	Nr.	Micro	Mici	Mijlocii	Mari
	Întreprinderi	0-9 angajați	10-49 angajați	50-249 angajați	peste 250 angajați
Agricultură	5	5	-	-	-
Industrie	1	1	-	-	-
Construcții	2	2	-	-	-
Comerț	5	3	2	-	-
Transporturi	4	4	-	-	-
Prestări servicii	3	3	-	-	-
Total Întreprinderi	20	18	2	0	0
	100%	90.00%	10.00%	0.00%	0.00%
Total Cifra de afaceri (€)	3104475	1,309,286	1795189	-	-
	100.00%	42.17%	57.83%	-	-

* Cuprinde unitățile organizate ca societăți comerciale

Sursa: www.romanian-universe.ro

Din perspectiva cifrei de afaceri, cele 20 de unități economice active organizate ca societăți comerciale au dezvoltat o cifră de afaceri de 3,1 de milioane de euro. Dintre acestea, doar firma Dumi & Mea Trans SRL (Transporturi rutiere de mărfuri) a avut o cifră de afaceri mai mare de 1 milion de euro. În mod concret, această firmă a generat o treime din cifra de afaceri a întregii comune, ceea ce ilustrează un dezechilibru la nivelul economiei locale și în direcția evoluției acesteia în timp.

Figura 1 – Ponderea activităților economice după cifra de afaceri

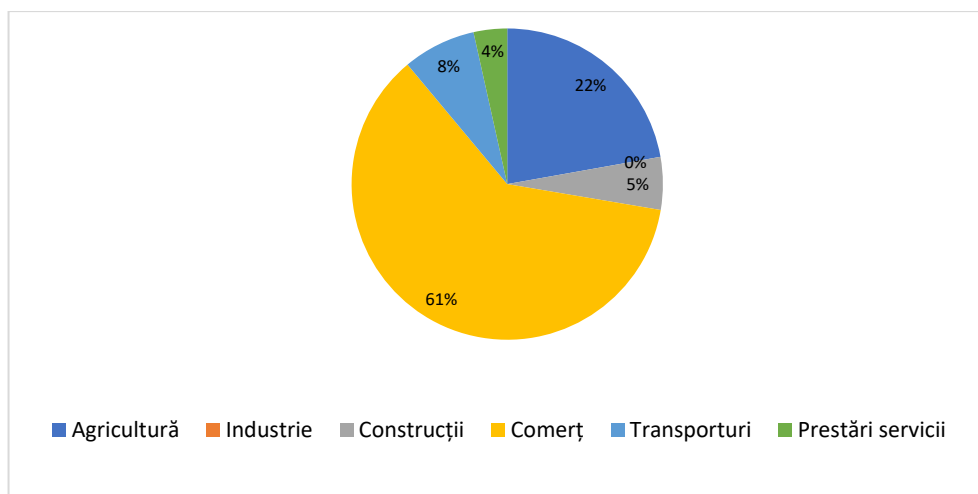
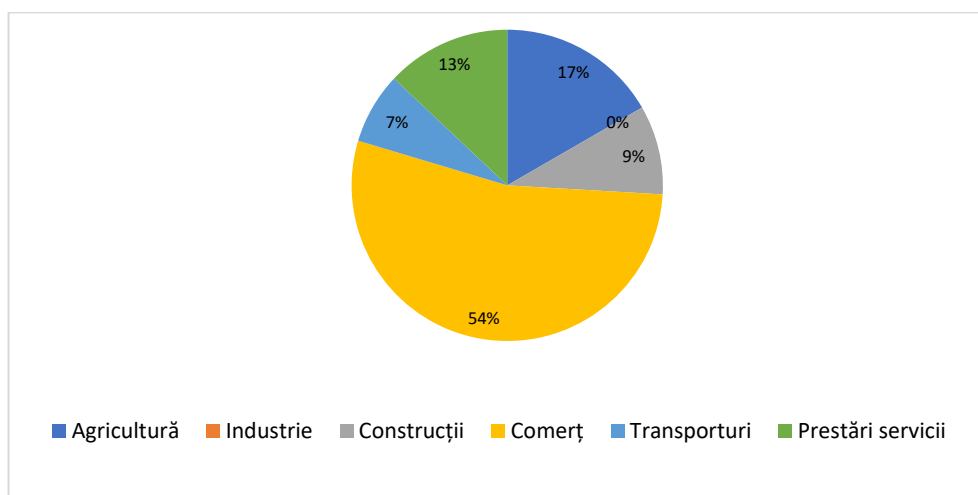
Prelucrare după www.romanian-universe.ro

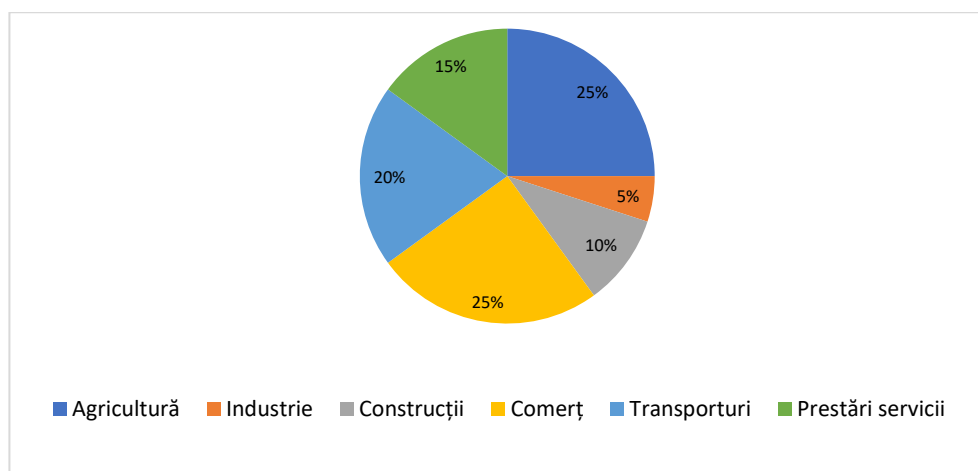
Figura 2 – Ponderea activităților economice după numărul de angajați

Prelucrare după www.romanian-universe.ro

Atât cifra de afaceri, cât și numărul de angajați de la nivelul comunei Zau de Câmpie sugerează o preeminență a sectorului comercial în comună; totuși, graficul activităților economice după numărul de societăți sugerează că populația locală s-a angrenat în activități economice mai diverse, agricultura și transporturile fiind, din acest punct de vedere, relevante.

Figura 3 – Ponderea activităților economice după numărul de societăți

Prelucrare după www.romanian-universe.ro

În concluzie, fără adoptarea unor măsuri concrete și coordonate, industria și comerțul din comuna Zau de Câmpie riscă să rămână sectoare marginale, incapabile să susțină o creștere economică sustenabilă. Diversificarea economiei locale este esențială, implicând atât sprijinirea inițiativelor antreprenoriale, cât și dezvoltarea unor activități noi, cum ar fi procesarea produselor agricole, pentru a valorifica resursele locale. De asemenea, atragerea de investiții și crearea unei infrastructuri economice moderne ar permite integrarea comunei în rețele economice regionale, oferind oportunități pentru extinderea piețelor și creșterea competitivității. Aceste măsuri trebuie completate de politici locale menite să încurajeze dezvoltarea unor întreprinderi mici și mijlocii, care să contribuie la diversificarea economică și la generarea de locuri de muncă. Printr-o abordare strategică și susținută, comuna poate să-și transforme economia locală, echilibrând dependența actuală de agricultură și creând premisele pentru o creștere economică pe termen lung.

3.2 Agricultură

În conformitate cu PATJ Mureș, comuna Zau de Câmpie intră în categoria a 2-a de fertilitate, fertilitate ridicată, respectiv UAT cu profil agricol, favorabile pentru culturi de legume, sfeclă de zahăr, porumb, plante furajere sămânțoase și rădăcinoase. Clasa de fertilitate a U.A.T.-ului permite o desfășurare optimă a activităților agricole, cu toate că desfacerea produselor agricole nu este facilitată de un acces sporit la un centru urban relevant.

Structura terenurilor, în anul 2014

	Total	din care proprietate privată
Suprafață arabilă total - ha	3156	3055
Suprafață cu livezi și pep. pomicole - total - ha	*	*
Suprafață cu vii și pep. viticole - total - ha	*	*
Suprafața pășunilor – total - ha	853	853
Suprafața fânețelor – total - ha	278	278
Total agricol	4287	4186
Suprafață cu păduri și alte terenuri forestiere (ha)	251	27
Suprafață cu ape și bălți – total – ha	210	204
Suprafață ocupată cu construcții – total – ha	88	88
Suprafață – căi de comunicații – total – ha	94	74
Suprafață cu terenuri neproductive – total – ha	86	86
Total neagricol	729	479
TOTAL	5016	4665

Sursa: Institutul Național de Statistică

* Absență date

Structura terenului

Agricol			Neagricol		
Destinația	Suprafața (ha)	%	Destinația	Suprafața (ha)	%
Arabil	3156	62,92%	Păduri	251	5,00%
Pășuni	853	17,01%	Ape	210	4,19%
Fânețe	278	5,54%	Drumuri	94	1,87%
Vii	-	-	Curți / clădiri	88	1,75%
Livezi	-	-	Neproductiv	86	1,71%
Total	4287	85,47%	Total	729	14,53%
Total general: 5016 ha					
100 %					

Sursa: Institutul Național de Statistică

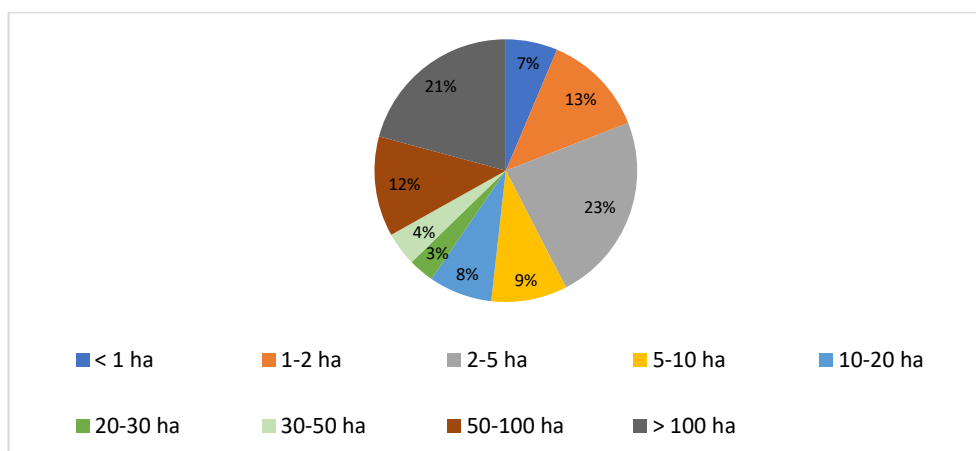
Suprafața agricolă deține ponderi cu mult peste media pe țară (62%); ponderea suprafeței forestiere se prezintă cu mult sub media la nivel național (29%) și sub media la nivel județean (32%), fapt explicabil prin relieful deluros al comunei. „Alte terenuri” dețin de asemenea ponderi mult mai mici decât situația la nivel de țară (10 %).

Conform rezultatelor Recensământului General Agricol din anul 2010, la nivelul comunei Zau de Câmpie existau 1363 de exploatații agricole, cu o suprafață totală a exploatației agricole de 4108 ha. Din totalul exploatațiilor agricole, 764 (56% din total) erau mixte (vegetale și zootehnice), 588 se ocupau doar cu producția vegetală, iar 11 doar cu creșterea animalelor.

În comuna Zau de Câmpie, mărimea medie a unei exploatații agricole era conform aceluiași recensământ de 3,01 ha, comparabilă cu media județeană (3,3 ha) și națională (3,5 ha). Din totalul exploatațiilor, doar 3 lucrau peste 100 de hectare, 8 între 50 și 100 de hectare, 4 între 30 și 50 de hectare, 5 între 20 și 30 de hectare și 23 între 10 și 20 de hectare.

Profilul agricol local în ceea ce privește clasa de mărime a suprafeței agricole utilizate era completat de 56 de exploatații ce lucrau între 5 și 10 hectare, 314 (23,2% din total) ce lucrau între 2 și 5 hectare și 939 (69,4% din total) ce lucrau 2 hectare sau mai puțin. Exploatațiile între 2 și 5 hectare însumau cea mai relevantă categorie din perspectiva suprafeței agricole utilizate (960 de hectare, adică 23,3% din totalul de 4109 hectare). Astfel, concentrarea resurselor era la data recensământului una redusă, puțin distribuită în cadrul exploatațiilor de mari dimensiuni.

Figura 4 – Suprafața agricolă utilizată la nivelul comunei Zau de Câmpie, după clasa de mărime a exploatației

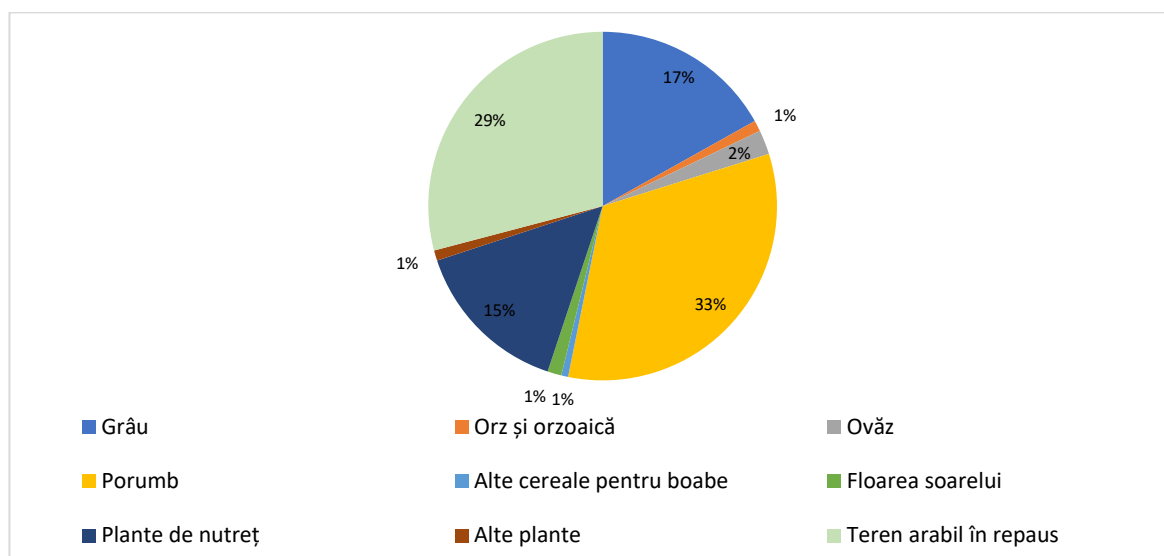

După RGA 2010

Din perspectiva tipologiei suprafeței agricole, 2997 hectare erau acoperite de teren arabil, 1063 de hectare de pășuni și fânețe, 9 hectare de culturi permanente și 39 de hectare de grădini familiale. Acestea erau completate de 114 de hectare de suprafață agricolă neutilizată, de numai 61 de hectare de suprafață împădurită și de 63 de hectare de suprafețe ocupate cu clădiri, curți, drumuri etc.

Aproape o treime din suprafețele acoperite de culturi agricole din comuna Zau de Câmpie erau acoperite de culturi de porumb, acestea fiind urmate de grâu și plante de nutreț. Restul speciilor vegetale (se remarcă ovăzul, orzul și floarea soarelui) acopereau suprafețe mai puțin semnificative. Distribuția culturilor este tipică clasei de fertilitate din care fac parte terenurile comunei, iar culturile în sine erau distribuite relativ omogen în funcție de clasa de mărime a exploatațiilor agricole existente.

Figura 5 – Suprafețele arabile cultivate în comuna Zau de Câmpie, pe principalele culturi agricole, în 2010

După RGA, 2010

Din totalul terenurilor agricole exploatate la nivel local, 94% erau lucrate direct de către proprietari, 3% în arendă, 1,5% în parte, iar 0,7% erau lucrate în alte moduri, ceea ce denotă faptul că la nivel local predomină încă agricultura de tip tradițional, bazată pe mici parcele individuale, lucrate cu mijloace materiale modeste, în special pentru asigurarea autoconsumului (așa-numita agricultură de subsistență).

Din totalul celor 4348 ha de terenuri agricole utilizate în anul 2010, cele mai multe aveau destinația de terenuri arabile (46%), pășuni și fânețe (24%), la care se adaugă 115 ha de terenuri agricole neutilizate. Această structură a utilizării terenurilor este strâns corelată cu condițiile pedo-climatice din zonă care, după cum am indicat, sunt favorabile atât culturii plantelor, cât și creșterii animalelor.

Producția vegetală (tone)

Anul	Grâu / Secară	Porumb	Floarea soarelui	Sfeclă de zahăr	Cartofi	Legume	Fructe	Struguri
1992	1094	3638	*	4881	540	180	6	9
1997	2595	4195	65	6272	598	670	230	-
2002	1250	7041	300	1473	600	595	89	-
2007 - 2024	nu sunt date							

Sursa: Institutul Național de Statistică

Producția principalelor produse vegetale / locuitor

Culturi	comuna Zau de Câmpie	România
grâu / secară	364,1 kg / loc	203,7 kg / loc
porumb	2050,9 kg / loc	385,4 kg / loc

floarea soarelui	87,4 kg / loc	46,0 kg / loc
sfeclă de zahăr	429,0 kg / loc	43,8 kg / loc
cartofi	174,7 kg / loc	187,1 kg / loc
legume	173,3 kg / loc	131,4 kg / loc
fructe	25,9 kg / loc	43,7 kg / loc

Sursa: Institutul Național de Statistică

Producția vegetală / locuitor depășește media pe țară la toate categoriile, cu excepția cartofilor și a fructelor. Se remarcă culturile de porumb și sfeclă de zahăr, unde diferențele sunt semnificative în primul rând datorită tipologiei terenului.

Efectivele de animale

	Bovine (nr. capete)	Porcine (nr. capete)	Ovine (nr. capete)	Păsări (nr. capete)
1992	1110	3683	6107	17435
1997	785	1830	2767	32000
2002	718	4774	3322	20554
2007 - 2022	nu sunt date			

Sursa: Institutul Național de Statistică

Efectivele de animale au variat în timp, însă trendul a fost, în principiu, descendent. Motivele sunt, și în acest caz, tipice: reorientarea multor localnici spre alte activități decât cele zootehnice, activități ce le pot asigura traiul de zi cu zi fără întreținerea de animale pentru consum propriu.

Densitatea efectivelor de animale (capete / 100 ha teren*)

	Comuna Zau de Câmpie	România
Bovine	16,7	20,1
Porcine	151,2	53,9
Ovine	77,5	55,4

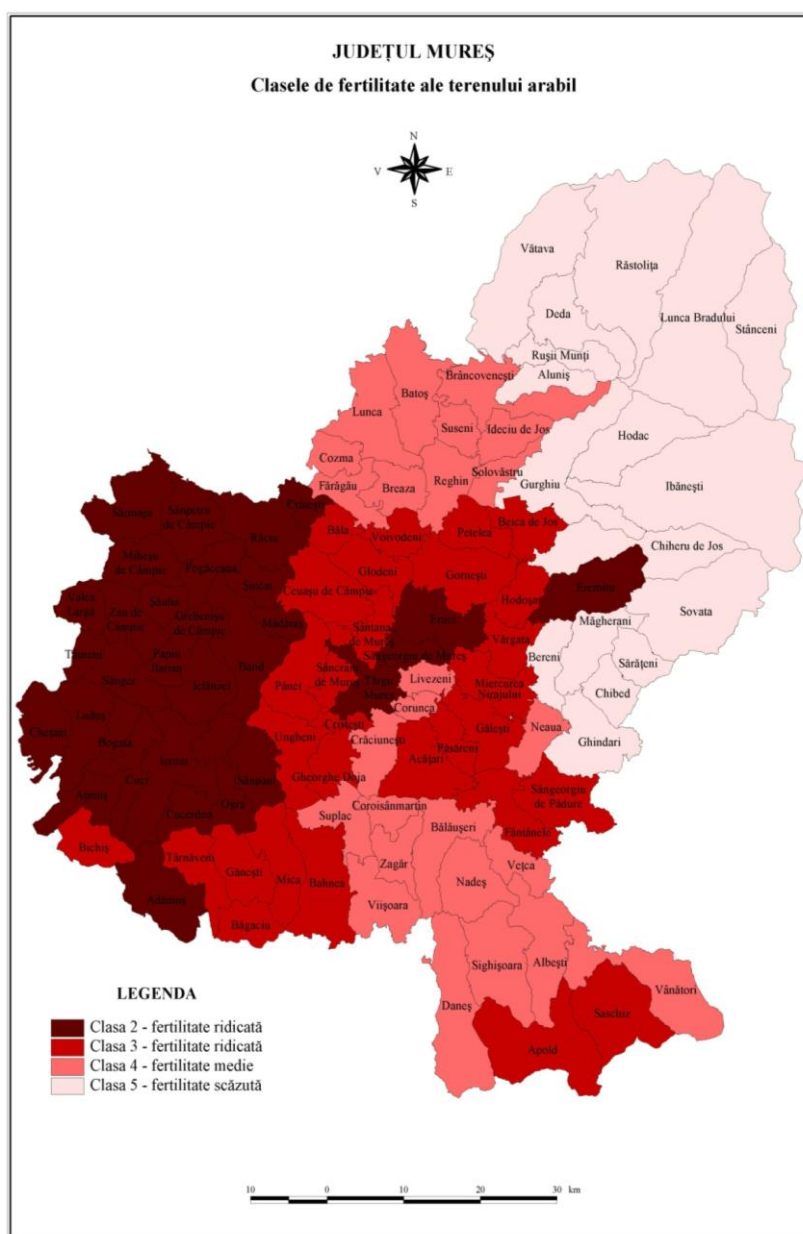
Sursa: Institutul Național de Statistică

*arabil+pășuni+fânațe - pentru bovine, ovine

*arabil - pentru porcine

Densitatea efectivelor de animale depășește media pe țară la porcine și ovine, și se situează sub media pe țară în cazul bovinelor. Și acest trend este tipic, iar numărul de localnici care întrețin animale pentru consum se preconizează că se va diminua în perioada următoare.

Figura 6 – Clasele de fertilitate în județul Mureș

Sursa: PATJ Mureș

Producția animală

	Carne (tone)	Lapte (hl.)	Lână (kg.)	Ouă (mii bucăți)
1992	687	19100	15900	2443
1997	517	11841	6481	2750
2002	387	15807	5070	2270
2007 - 2024	nu sunt date			

Sursa: Institutul Național de Statistică

Conform datelor RGA 2020, în comuna Zau de Câmpie, 99% din totalul exploatațiilor agricole sunt fără personalitate juridică, ceea ce indică o structură agricolă puternic tradițională, bazată aproape exclusiv pe gospodăriile individuale. Doar 1% dintre exploatații funcționează cu personalitate juridică, reflectând o prezență marginală a fermelor organizate în forme moderne, comerciale sau asociative.

La nivel intra-comunal, localitatea Zau de Câmpie concentrează 68,7% din totalul exploatațiilor, evidențiind o polarizare agricolă clară în jurul satului de reședință. Satul Bărboși reprezintă 21,9% din totalul exploatațiilor, fiind singura altă localitate cu o contribuție semnificativă. Împreună, cele două localități însumează peste 90% din exploatațiile agricole ale comunei. Restul satelor au o participare marginală în structura agricolă locală: Botei (2,8%), Bujor-Hodaie (0,5%), Ciretea (1,9%), Gaura Sângerului (1,7%), Malea (1,4%), Ștefăneaca (0,2%) și Tău (0,9%). Această dispersie inegală subliniază discrepanțele teritoriale în ceea ce privește activitatea agricolă și potențialul de dezvoltare rurală.

În ceea ce privește exploatațiile cu personalitate juridică, doar trei sate înregistrează astfel de structuri: Zau de Câmpie (60% din totalul juridic), Bărboși (20%) și Ciretea și Malea (câte 10%). Această repartizare sugerează începuturi punctuale de modernizare agricolă, dar insuficiente pentru a influența semnificativ structura generală a sectorului.

Numărul exploatațiilor agricole din comuna Zau de Câmpie

	TOTAL	ZAU DE CAMPIE	BARBOSI	BOTEI	BUJOR-HODAI	CIRETEA	GAURA SANGERULUI	MALEA	STEFANEACA	TAU
Total exploatații fără personalitate juridică	998	687	219	28	5	18	17	13	2	9
Total exploatații cu personalitate juridică	10	6	2	-	-	1	-	1	-	-
Număr total exploatații agricole	1008	693	221	28	5	19	17	14	2	9

După RGA 2020

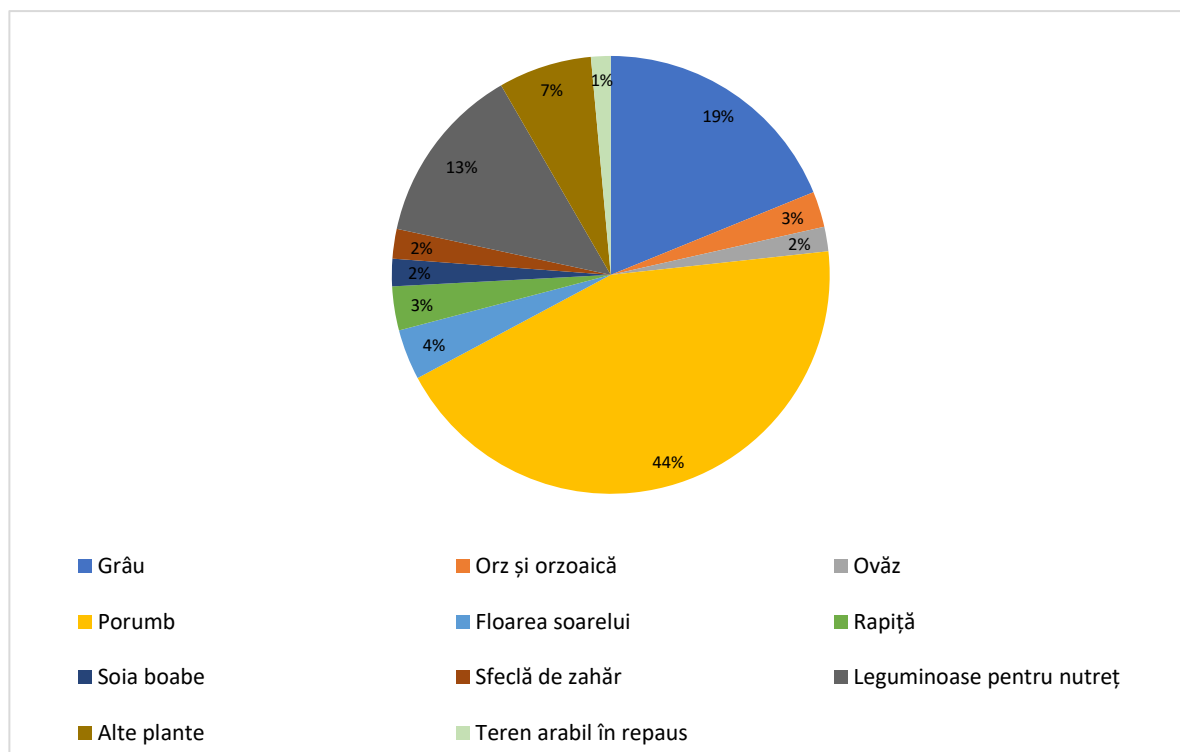
În anul 2020, suprafața totală arabilă cultivată în comuna Zau de Câmpie a fost de 2.871,25 hectare, conform datelor RGA. Cea mai extinsă cultură a fost porumbul, ocupând 1.260,8 hectare, adică aproximativ 44% din întreaga suprafață cultivată, confirmând rolul său dominant în structura agricolă locală.

Pe locul al doilea se află grâul, cu 540,81 hectare, reprezentând 18,8% din total, urmat de leguminoasele pentru nutreț, care acoperă 381,23 hectare (13,3%). Aceste date indică o orientare clară atât spre producția cerealieră, cât și spre culturi furajere destinate creșterii animalelor.

Restul suprafețelor sunt distribuite între culturi cu pondere mai redusă: „alte plante” (198,03 ha), floarea-soarelui (106,92 ha), rapiță (93,21 ha), sfeclă de zahăr (62,91 ha), soia boabe (58,09 ha), ovăz (51,91 ha) și orz și orzoaică (75,69 ha). De asemenea, 41,65 hectare au fost lăsate temporar în repaus.

Această structură agricolă reflectă un echilibru între culturi de bază și plante tehnice, cu un accent major pe porumb, ceea ce sugerează atât o adaptare la condițiile pedoclimatice locale, cât și o orientare economică spre culturi cu randament ridicat.

Figura 7 – Suprafețele arabile cultivate în comuna Zau de Câmpie, pe principalele culturi agricole, în 2020

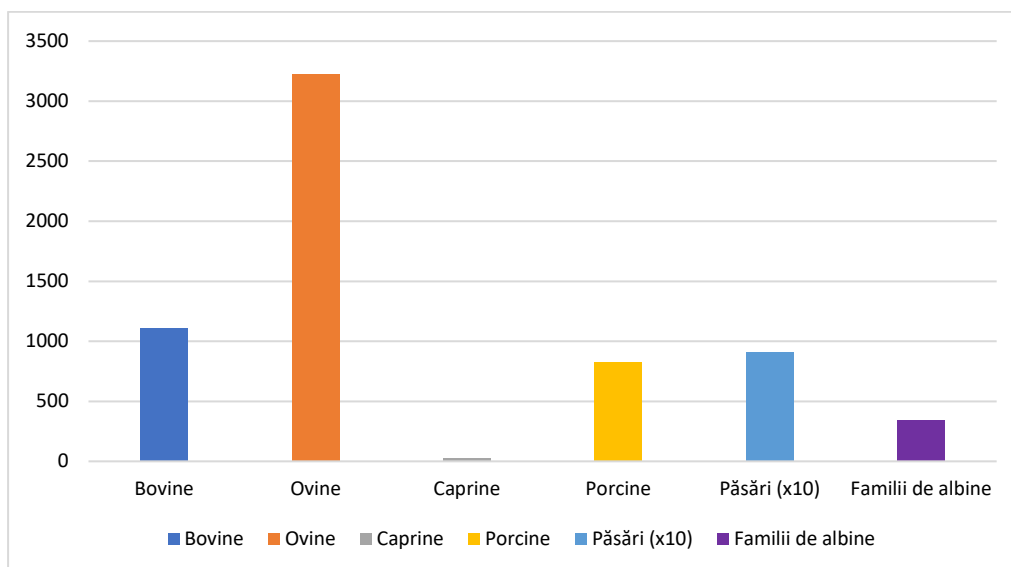
După RGA 2020

Datele din anul 2020 privind efectivele de animale din comuna Zau de Câmpie reflectă o structură zootehnică dominată de creșterea ovinelor, cu un total de 3.228 capete, ceea ce reprezintă aproximativ 55% din totalul efectivelor de animale mari și mijlocii. Această pondere semnificativă confirmă tradiția locală în oierit și adaptabilitatea acestei specii la condițiile agroclimatice ale zonei.

Bovinele ocupă locul al doilea, cu 1.110 capete (circa 19%), indicând o prezență încă relevantă a activităților de creștere a vacilor, probabil în corelație cu suprafețele cultivate cu porumb și leguminoase furajere. Porcinele însumează 826 de capete (14%), în timp ce caprinele, cu doar 29 de exemplare, au o pondere marginală (sub 0,5%). În sectorul avicol sunt 9.113 păsări (indicate în grafic în multiplu de 10), ceea ce înseamnă că avicultura are o prezență considerabilă, comparabilă cu efectivele de porcine și bovine. În plus, apicultura este reprezentată prin cele 340 de familii de albine, ceea ce sugerează un interes local constant pentru valorificarea resurselor melifere.

Structura de faună domestică relevă o diversificare a activităților zootehnice, cu accent pe speciile care oferă flexibilitate economică și se pretează atât pentru autoconsum, cât și pentru valorificare pe piețele locale sau zonale.

Figura 8 – Efectivele de animale din comuna Zau de Câmpie

După RGA 2020

Un efect direct al realităților analizate mai sus este reducerea producției la toate categoriile analizate. Acest lucru certifică faptul că localnicii care mai desfășoară munci agricole s-au orientat tot mai mult pe creșterea plantelor, în detrimentul creșterii animalelor pentru carne, lapte sau ouă.

Producția principalelor produse animaliere / locuitor

	comuna Zau de Câmpie	România
carne	112,7 kg / loc	75,2 kg / loc
lapte	460,4 litri / loc	253,0 litri / loc
lână	1,4 kg / loc	0,8 kg / loc
ouă	661,2 buc / loc	295,0 buc / loc

Sursa: Institutul Național de Statistică

Producția de produse animaliere depășește media pe țară la toate categoriile analizate.

Consumul mediu anual în România (produse alimentare / locuitor)

Produse alimentare	Unitatea de măsură	Anul 2002
Produse de origine vegetală		
Cereale și produse din cereale		
în echivalent boabe	kg / loc.	225,0
în echivalent făină		169,8
Cartofi	kg / loc.	90,1
Legume și produse din legume (în echivalent legume proaspete), leguminoase boabe și pepeni	kg / loc.	147,7
Fructe și produse din fructe (în echivalent fructe proaspete)	kg / loc.	45,4

Zahăr și produse din zahăr (în echivalent zahăr rafinat)	kg / loc.	23,5
Grăsimi vegetale (greutate brută)	kg / loc.	13,0
Produse de origine animală		
Lapte și produse din lapte de 3,5 % grăsime	litri / loc.	215,0
Ouă	buc. / loc.	238,0
Pește și produse din pește (în echivalent pește proaspăt)	kg / loc.	3,2
Carne, produse din carne și organe comestibile (în echivalent carne proaspătă)	kg / loc.	54,3
Grăsimi animale (greutate brută)	kg / loc.	4,0
Băuturi		
Băuturi nealcoolice	litri / loc.	101,1
Bere	litri / loc.	56,0
Vin și produse din vin	litri / loc.	27,0
Băuturi alcoolice distilate (în echivalent alcool 100%)	litri / loc.	4,8

Sursa: Institutul Național de Statistică

Comuna Zau de Câmpie își acoperă din producția agricolă proprie consumul mediu la toate produsele alimentare.

3.3 Turismul

Fondul turistic constă din totalitatea resurselor naturale și social-cultural-istorice de valorificare turistică, ce alcătuiesc baza ofertei potențiale a unui teritoriu. Fondul turistic este acela care determină puterea de atracție a unei regiuni geografice, constând din unicitatea, originalitatea sau autenticitatea acesteia.

Pentru cuantificarea fondului turistic s-au analizat categoriile, subcategoriile și elementele componente ale acestuia, prin acordarea de puncte diferitelor resurse prezente în funcție de modelul ideal.

Norme de utilizare a spațiului pentru calcularea capacității turistice

Forme de turism practicate	Norma de utilizare a spațiului
Picnic	0,01 – 0,02 ha/pers
Pescuit	0,01 ha/pers
Plimbări în pădure amenajată	0,005 ha/pers
Plimbări în pădure neamenajată	0,01 ha/pers
Sporturi de vară	0,005 – 0,0067 ha/pers
Plimbări în parc	0,01 ha/pers
Echitație	0,333 ha/pers
Caiac și canotaj	0,5 ha/pers
Vizitare grădini botanice	0,0067 ha/pers
Vizitare grădini zoologice	0,002 ha/pers
Ștrand-vestiare	0,001 ha/pers
Agrement în spații acoperite	0,0066 ha/pers

Baze sportive simple:	
pentru sport de performanță	0,001 ha/pers
pentru sport amator	0,005 ha/pers
Baze sportive complexe:	
pentru sporturi turistice	0,02 ha/pers
pentru sporturi acvatice	0,006 ha/pers
Camping	0,01 ha/pers
Case de vacanță	0,0067 ha/pers
Oglinzi de apă:	
pentru sporturi nautice	0,1 ha/pers
agrement acvatic	0,0285 ha/pers

Sursa: S.C. „Proiect București” S.A.

În conformitate cu ultimul PATJ Mureș aprobat, comuna Zau de Câmpie este slab dezvoltată din punct de vedere turistic, deși prezintă o serie de resurse naturale și antropice care pot fi valorificate în acest sens.

Resurse turistice naturale:

- Pădurile din teritoriu – sunt locuri atractive pentru plimbări, relaxare etc.;
- Fondul cinegetic – permite, conform legii, practicarea vânătorii pentru anumite specii.

Resursele turistice antropice sunt reprezentate în primul rând de clădiri cu valoare de patrimoniu arhitectural, dar nu numai, ele fiind completate de Ansamblul Castelului Ugron din satul Zau de Câmpie, inclusiv parcul dendrologic asociat.

În acest context, comuna Zau de Câmpie poate dezvolta următoarele forme de turism:

- Agroturismul: prin valorificarea stilului de viață tradițional, a obiceiurilor și tradițiilor încă bine conservate, a gastronomiei locale etc.
- Turismul ecologic;
- Turismul cultural-religios – de ex. trasee ale bisericilor și caselor cu o arhitectură deosebită aflate în zonă.

În anul 2023, în comuna Zau de Câmpie funcționa o singură unitate de cazare conform INS, fapt ce oglindește dezvoltarea mai mult decât problematică a infrastructurii turismului în zonă. Cu toate acestea localitatea de reședință și satele aparținătoare au potențialul de a-și crește în viitor atractivitatea și de a-și contura un profil turistic mai clar, chiar dacă redus față de alte comune învecinate.

3.4 Structura ocupațională a populației

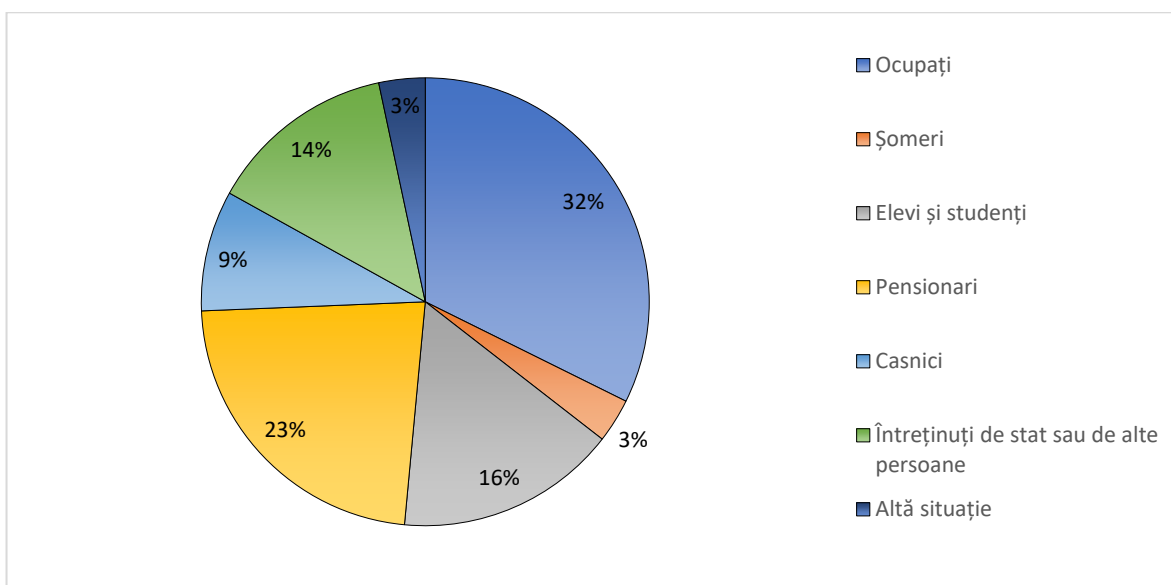
Structura ocupațională a populației din comuna Zau de Câmpie reflectă specificul unei localități rurale, caracterizată de o economie predominant agricolă și o diversitate redusă a activităților economice. Analiza datelor demografice și economice indică o forță de muncă insuficient calificată și o dependență semnificativă de activitățile de subzistență. Aceste aspecte sunt influențate de nivelul redus de educație al populației, dar și de oportunitățile limitate de angajare la nivel local. O mare parte din populație este inactivă economic, fiind reprezentată în principal de pensionari, elevi, studenți și persoane casnice. Procentul persoanelor active este redus, iar dintre acestea doar o parte sunt efectiv ocupate, majoritatea în agricultură sau în sectoare economice de

mică amploare. Această situație denotă un grad moderat de dependență economică, cu impact direct asupra dinamicii economiei locale. În lipsa unei diversificări a locurilor de muncă, populația aptă de muncă migrează fie spre centre urbane apropiate, fie în străinătate, în căutarea unor condiții mai bune de trai și de lucru.

Nivelul scăzut de educație al unei părți semnificative a populației contribuie la menținerea unor locuri de muncă necalificate și la dificultăți în integrarea pe piața muncii în sectoare economice mai complexe. În acest context, formarea profesională și crearea de oportunități economice diverse devin priorități pentru a îmbunătăți situația ocupațională locală și a sprijini dezvoltarea economică sustenabilă a comunei.

La recensământul din 2011, 35,5% din populația de 3263 de locuitori a comunei Zau de Câmpie intra în categoria persoanelor active, dintre care 32,3% erau efectiv ocupate, iar 3,2% erau șomere. Populația inactivă reprezenta 64,5%, dintre care 740 erau pensionari, 517 elevi și studenți, 440 erau persoane întreținute, 282 erau casnice, iar 108 aveau alt statut economic. Așadar, gradul de dependență economică al populației este unul moderat, persoanele ocupate fiind grupul cel mai bine reprezentat pentru momentul de referință al analizei.

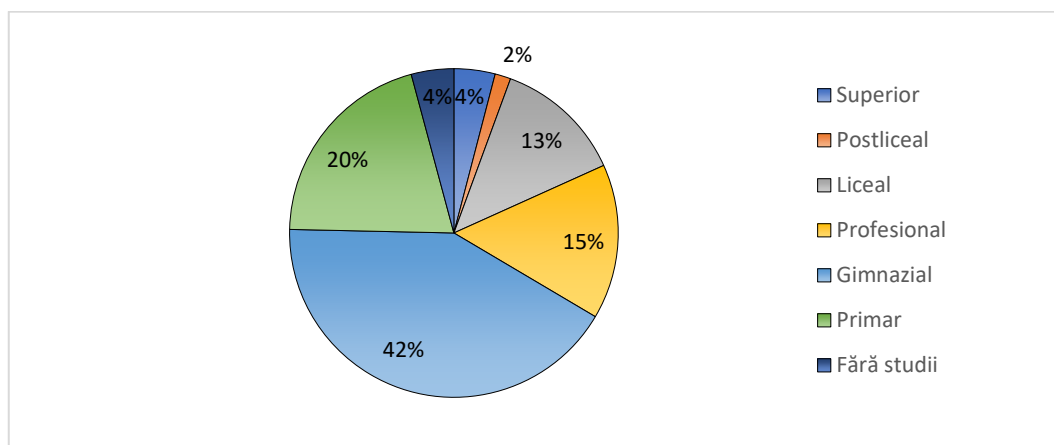
Figura 9 – Ocupația principală a populației stabile din comuna Zau de Câmpie, la recensământul din 2011

Sursa: INS, Tempo online

Nivelul de instruire a locuitorilor din comuna Zau de Câmpie este unul redus. La recensământul din 2011, din totalul de 2892 de persoane cu vârsta mai mare de 10 ani, 117 aveau studii superioare, 411 liceale sau postliceale, 441 profesionale și de ucenici, în vreme ce 1802 absolviseră cel mult 8 clase, fiind astfel necalificate pentru o meserie. Pentru această din urmă categorie, oportunitățile de ocupare sunt foarte restrânse, aceștia putând activa doar în agricultură sau ca muncitori necalificați în alte domenii. Din cele 121 de persoane fără studii, 64 erau analfabete.

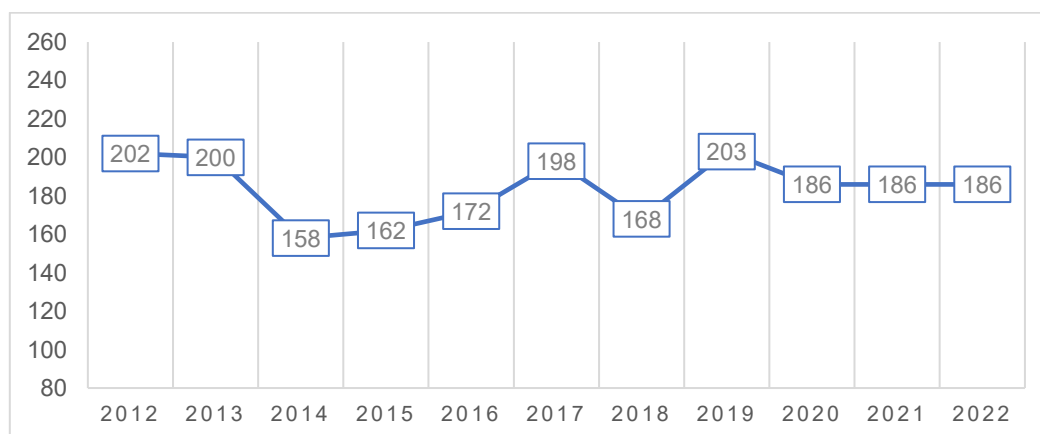
Figura 10 – Structura populației stabile cu vârsta de peste 10 ani din comuna Zau de Câmpie, după nivelul studiilor absolvite, la recensământul din 2011

Sursa: INS, Tempo online

Numărul de locuri de muncă asigurate de angajatorii publici și privați din comună a avut o dinamică ușor negativă în ultimii 10 ani, ajungând la un nivel de circa 190 de angajați. Practic, în ultimii 10 ani, numărul salariaților de la nivel local s-a redus cu aproximativ 10%, fapt datorat îmbătrânirii populației și migrației tinerilor localnici spre centre urbane în cadrul cărora pot găsi oportunități de angajare mai bine plătite și mai specializate. Creșterea de locuri de muncă la nivel local ar reduce un dezechilibru existent și ar stabiliza dinamica economică locală, cu beneficii atât pentru comunitate, cât și pentru viața de zi cu zi a membrilor acesteia.

Figura 11 – Numărul mediu de salariați din comuna Zau de Câmpie în perioada 2012-2022

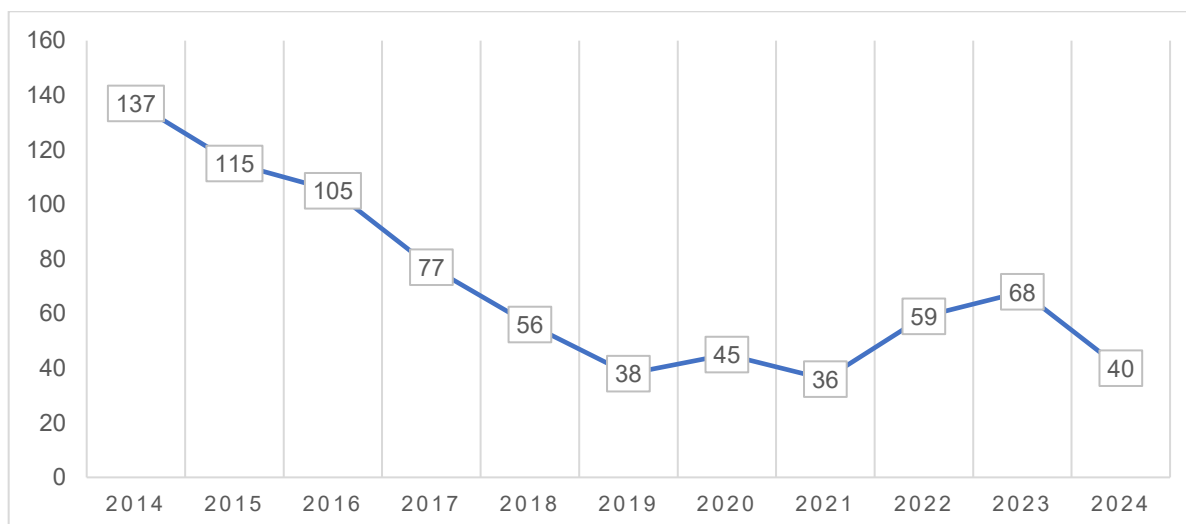

Sursa: INS, Tempo online

La nivelul comunei Zau de Câmpie erau înregistrați oficial, în anul 2022, 40 de șomeri, ceea ce echivalează cu o rată a șomajului de aproximativ 2,1% din populația în vârstă de muncă. Aceste statistici cuprind însă doar persoanele care sunt înscrise oficial în baza de date a AJOFM, în general beneficiarii de venit minim garantat, care au această obligație. Șomajul real este însă mascat de numărul mare al persoanelor care lucrează informal sau pe cont propriu, mai ales în agricultură, în lipsa unui loc de muncă în sectorul formal. Mai mult decât atât, rata șomajului este mascată și de nivelul de pregătire a populației, persoanele fără o calificare formală (și deci aflate în imposibilitatea de a se angaja efectiv) necalificându-se pentru șomaj. În plus, scăderea ratei șomajului din ultimii 10 ani se datorează mai puțin creșterii numărului de locuri de muncă de la

nivel local și mai mult migrației locuitorilor și îmbătrânirii populației locale, mulți dintre șomerii înregistrați în anul de referință 2014 ajungând în 2024 în postura de pensionari.

Figura 12 – Numărul mediu anual de șomeri din comuna Zau de Câmpie, în perioada 2014-2024

Sursa: INS, Tempo online

4. Evidențierea disfuncționalităților și priorități de intervenție

Analiza de față a remarcat o serie de disfuncționalități la nivelul comunei Zau de Câmpie care, la rândul lor, oferă posibilitatea elaborării de priorități de intervenție locală, ce pot ajusta și optimiza realitățile economice cu care se confruntă cele două localități.

4.1 Disfuncționalități

- Agricultură locală este bazată în principal pe mici exploatații de subzistență, ceea ce limitează productivitatea și dezvoltarea economică a sectorului.
- Producția agricolă este caracterizată de o fragmentare semnificativă a terenurilor, majoritatea fiind exploatate în loturi mici, de până la 2 hectare.
- Lipsa infrastructurii moderne în agricultură reduce posibilitatea de a eficientiza producția și de a atrage investitori în domeniu.
- Activitățile economice locale sunt concentrate în principal pe agricultură și comerț, în timp ce alte sectoare, precum industria sau turismul, sunt slab dezvoltate sau absente.
- Nivelul redus de diversificare economică limitează oportunitățile de angajare și contribuie la o dependență ridicată de sectoarele economice tradiționale.
- Infrastructura turistică este insuficient dezvoltată, deși comuna are resurse naturale și antropice care ar putea fi valorificate.
- Numărul mare de locuitori cu nivel redus de educație și calificare profesională limitează capacitatea comunei de a dezvolta sectoare economice mai complexe.
- Activitățile economice sunt izolate de rețelele economice regionale, iar produsele locale au un acces limitat la piețe de desfacere mai mari.
- Lipsa inițiativelor locale în atragerea de investitori și promovarea unor ramuri economice moderne limitează perspectivele de creștere economică.

4.2 Priorități

- Sprijinirea activităților agricole prin implementarea unor programe care să favorizeze dezvoltarea exploatațiilor de dimensiuni mari și modernizarea infrastructurii agricole.
- Crearea unor inițiative pentru diversificarea activităților economice locale, inclusiv promovarea de mici afaceri în domenii complementare agriculturii, cum ar fi procesarea produselor agricole.
- Dezvoltarea unei infrastructuri locale care să faciliteze desfacerea produselor agricole pe piețe locale și regionale, sprijinind micii producători.
- Promovarea unor politici care să stimuleze antreprenoriatul local, inclusiv în domenii precum turismul și comerțul, pentru a încuraja dezvoltarea economică pe termen mediu și lung.
- Creșterea nivelului de calificare al populației prin programe de formare profesională care să răspundă nevoilor economice locale și să permită diversificarea structurii ocupaționale.
- Valorificarea potențialului turistic al comunei prin dezvoltarea infrastructurii și promovarea resurselor naturale și antropice, cum ar fi pădurile, fondul cinegetic și clădirile de patrimoniu.
- Implementarea unor strategii de susținere a firmelor mici și mijlocii prin reducerea birocrăției și facilitarea accesului la finanțări.

- Încurajarea dezvoltării economice prin inițiative locale care să integreze activitățile comunei în rețelele economice regionale.
- Susținerea inițiativelor de cooperare intercomunală pentru a beneficia de oportunități economice comune și a atrage investiții.

5. Propuneri de eliminare / diminuare a disfuncționalităților

- Încurajarea și sprijinirea financiară a exploatațiilor agricole de dimensiuni mari, prin facilitarea accesului la tehnologii moderne și crearea unor centre locale de consultanță agricolă.
- Promovarea unor inițiative pentru înființarea unor piețe locale și regionale care să asigure accesul direct al producătorilor din comuna Zau de Câmpie la consumatori, stimulând astfel economia locală.
- Dezvoltarea unui program integrat de formare profesională pentru populația activă, adaptat cerințelor economice locale, care să permită creșterea nivelului de calificare și diversificarea oportunităților de angajare.
- Susținerea investițiilor în infrastructura turistică, cum ar fi pensiuni, trasee turistice și facilități recreative, pentru a valorifica mai bine potențialul turistic al resurselor naturale și culturale existente.
- Elaborarea de parteneriate între administrația locală și investitori privați pentru dezvoltarea unor sectoare economice neexplorate, cum ar fi procesarea alimentelor sau energia regenerabilă.
- Stimularea antreprenoriatului prin reducerea birocrăției și crearea unui mediu favorabil pentru start-up-uri, inclusiv prin facilități fiscale și programe de finanțare dedicate.
- Implementarea unor măsuri pentru modernizarea infrastructurii agricole, cum ar fi extinderea sistemelor de irigații, crearea de spații de depozitare moderne și facilitarea accesului la utilaje performante.
- Dezvoltarea unor campanii de promovare pentru resursele turistice ale comunei, atât la nivel județean, cât și național, pentru a atrage un număr mai mare de turiști și pentru a stimula sectorul serviciilor.
- Crearea unui plan local de dezvoltare economică, bazat pe potențialul specific al comunei, care să includă identificarea sectoarelor prioritare și propunerea unor soluții concrete pentru susținerea acestora..

6. Prognoze și scenarii de dezvoltare

6.1 Prognoze

- Populația activă din comuna Zau de Câmpie va continua să fie orientată predominant către activități agricole, cu o creștere treptată a interesului pentru modernizarea acestui sector, în funcție de disponibilitatea de finanțări externe și de sprijin local. Însă, fără intervenții semnificative, agricultura va rămâne dominată de mici exploatații, cu productivitate redusă.
- Dezvoltarea economică a comunei va fi influențată de nivelul de calificare al populației și de capacitatea de a atrage investitori. În absența unor măsuri susținute pentru educație și formare profesională, deficitul de forță de muncă calificată va persista, iar economia locală va rămâne limitată în diversificare.
- Sectorul turistic ar putea înregistra o ușoară creștere pe termen mediu, în special dacă resursele naturale și antropice vor fi integrate într-o strategie locală de promovare și dacă infrastructura turistică va beneficia de investiții. Totuși, ritmul de dezvoltare va fi lent, fără un plan bine structurat.
- Structura economiei locale va continua să fie dominată de activități comerciale și de servicii, cu o creștere modestă a numărului de întreprinderi mici și mijlocii. Totuși, fără o conectare mai strânsă la piețele regionale și o susținere activă a antreprenoriatului, economia locală va rămâne dependentă de sectoarele tradiționale.
- Tinerii vor continua să migreze către centrele urbane, în căutarea unor oportunități mai bune de angajare și de viață, ceea ce va contribui la accentuarea îmbătrânirii populației locale. Această tendință ar putea fi diminuată doar prin crearea unor locuri de muncă atractive la nivel local și prin îmbunătățirea condițiilor generale de trai.

6.2 Scenarii de dezvoltare

Evoluția economică a comunei Zau de Câmpie depinde de măsurile pe care administrația locală le va adopta în viitor, în raport cu resursele și nevoile identificate. Cele trei scenarii prezentate mai jos oferă direcții diferite, variind de la o abordare pasivă la una intensivă, pentru a ilustra impactul potențial al intervențiilor locale asupra economiei și a nivelului de trai al comunității.

Scenariul „do nothing”

În lipsa unor măsuri concrete de intervenție, economia locală din comuna Zau de Câmpie va continua să funcționeze în principal pe baza activităților agricole și comerciale deja existente. Producția agricolă va rămâne fragmentată și dependentă de practicile tradiționale, fără o creștere semnificativă a productivității. Activitățile economice din alte sectoare vor rămâne limitate, iar nivelul de trai va stagna. Migrarea tinerilor către zonele urbane va continua să reducă forța de muncă disponibilă, amplificând dezechilibrele economice și demografice.

Scenariul „do something”

Implementarea unor măsuri punctuale de sprijin, cum ar fi susținerea formării profesionale, facilitarea accesului micilor fermieri la finanțări și promovarea produselor agricole pe piețele regionale, ar putea conduce la o îmbunătățire moderată a situației economice locale. În acest scenariu, sectorul turistic ar putea începe să se dezvolte, iar activitățile economice locale s-ar diversifica treptat, contribuind la stabilizarea economiei și la reducerea dependenței de agricultura de subzistență.

Scenariul „do maximum”

Prin aplicarea unui plan ambițios și coordonat, comuna Zau de Câmpie ar putea să își modernizeze agricultura, să atragă investitori în sectoare economice variate și să dezvolte turismul în mod sustenabil. Acest scenariu presupune sprijinirea masivă a antreprenorilor locali, dezvoltarea infrastructurii turistice și agricole, precum și conectarea economiei locale la rețele regionale. Crearea unor politici pentru atragerea și păstrarea tinerilor în localitate, combinată cu investiții în educație și calificare profesională, ar putea conduce la o economie locală dinamică și la un nivel de trai semnificativ îmbunătățit.

Analiza scenariilor de dezvoltare oferă o perspectivă clară asupra direcțiilor pe care comuna Zau de Câmpie le poate adopta pentru a-și crește potențialul economic și a-și îmbunătăți nivelul de trai. Fără intervenții substanțiale, dezvoltarea economică va rămâne limitată, însă măsurile proactive și coordonate pot transforma economia locală într-un pilon sustenabil al regiunii, asigurând totodată un viitor mai prosper pentru locuitorii săi.

7. Sinteza studiului de fundamentare

Economia comunei Zau de Câmpie reflectă o structură tipică localităților rurale din județ, cu o dependență semnificativă de agricultură, aceasta fiind dominată de mici exploatații agricole de subzistență. Producția agricolă este fragmentată, iar suprafețele deținute de fermieri individuali limitează integrarea și modernizarea sectorului. În ciuda unei fertilități ridicate a terenurilor, utilizarea resurselor agricole rămâne inefficientă, fără o valoare adăugată consistentă care să susțină dezvoltarea locală.

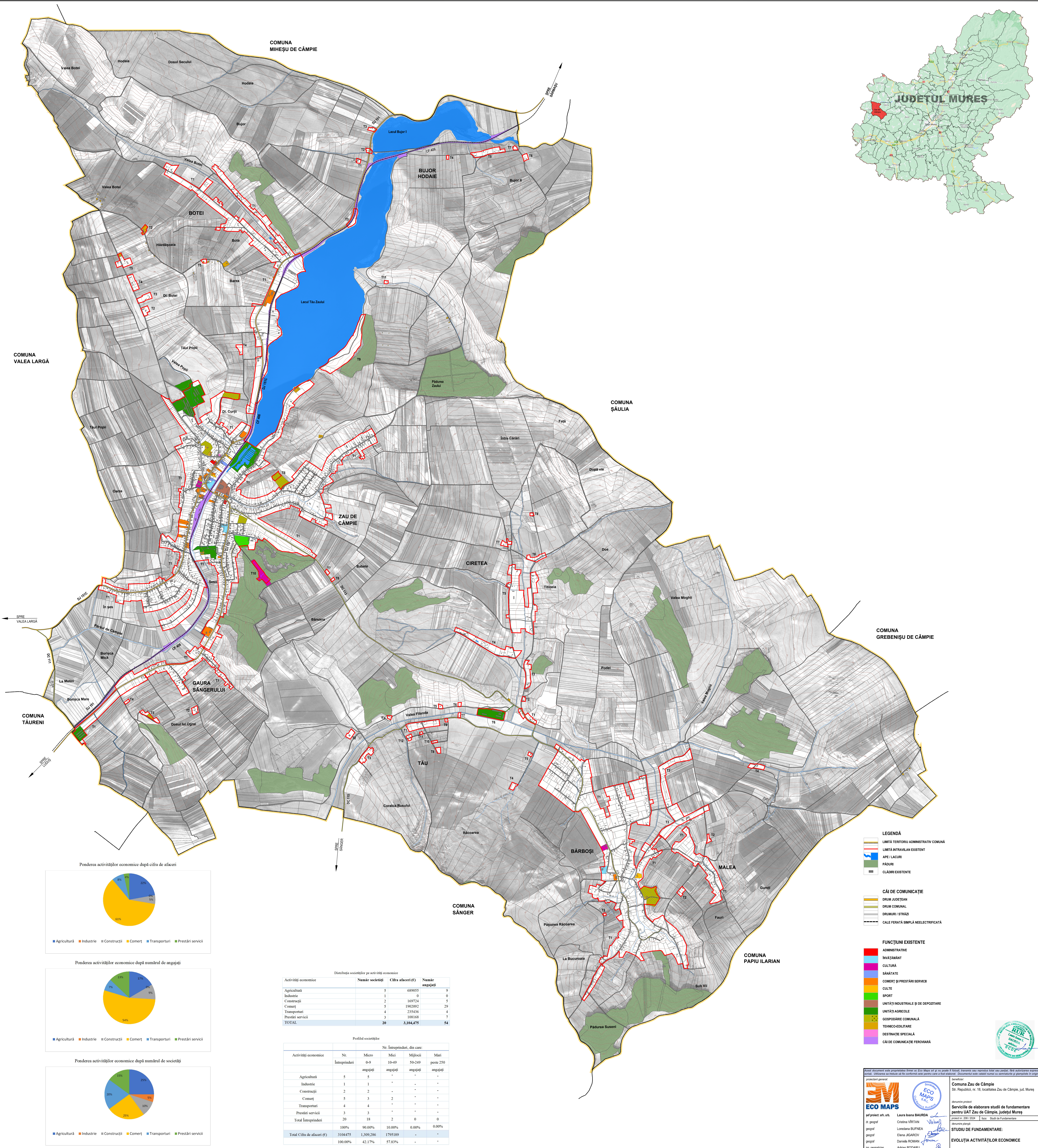
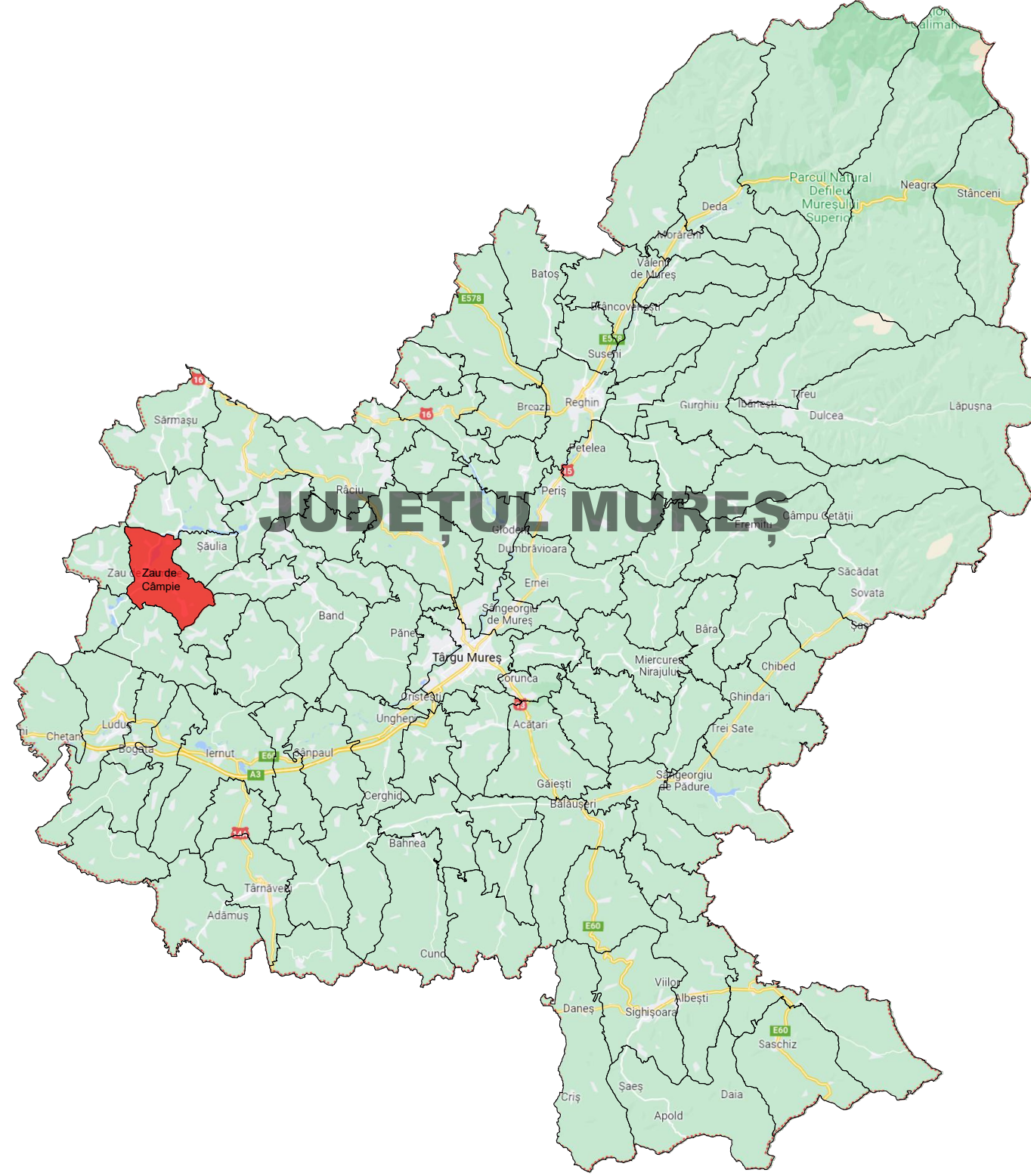
Structura economică locală este concentrată în jurul agriculturii și al câtorva activități comerciale și de servicii, în timp ce industria este aproape inexistentă, iar sectorul turistic este insuficient exploatat. Deși există resurse naturale și antropice valoroase, cum ar fi Castelul Ugron și parcul dendrologic, lipsa infrastructurii și promovării acestora împiedică dezvoltarea unui sector turistic sustenabil. Aceasta contribuie la menținerea unui dezechilibru economic, care limitează diversificarea și crearea de noi locuri de muncă.

Forța de muncă locală este caracterizată de un nivel redus de calificare, iar oportunitățile economice sunt limitate. O parte semnificativă a populației active este angajată în agricultura de subzistență sau în activități economice de mică anvergură, ceea ce conduce la o rată scăzută de ocupare formală și la venituri reduse. Educația redusă și migrarea tinerilor către centre urbane mai dezvoltate accentuează îmbătrânirea populației și scăderea dinamicii economice.

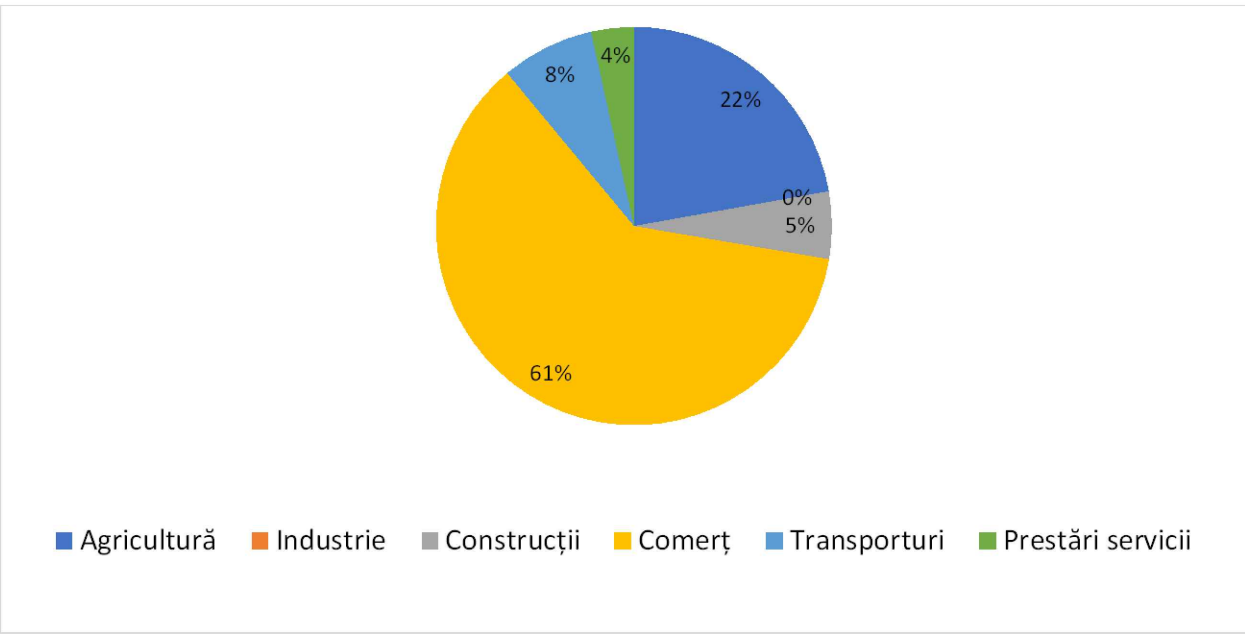
Proximitatea față de orașe precum Luduș poate aduce oportunități, însă, în același timp, polarizarea exercitată de centrele urbane învecinate limitează crearea unor inițiative locale. Integrarea economiei comunei Zau de Câmpie în rețele economice regionale rămâne insuficientă, iar produsele locale nu beneficiază de piețe de desfacere bine organizate, ceea ce le diminuează competitivitatea.

Pentru a depăși aceste provocări, este necesară o intervenție susținută, care să vizeze modernizarea infrastructurii agricole, creșterea calificării forței de muncă, susținerea antreprenoriatului local și dezvoltarea unui sector turistic competitiv. Un plan bine coordonat, adaptat specificului local, poate transforma comuna Zau de Câmpie într-un pol economic mai dinamic și mai sustenabil.

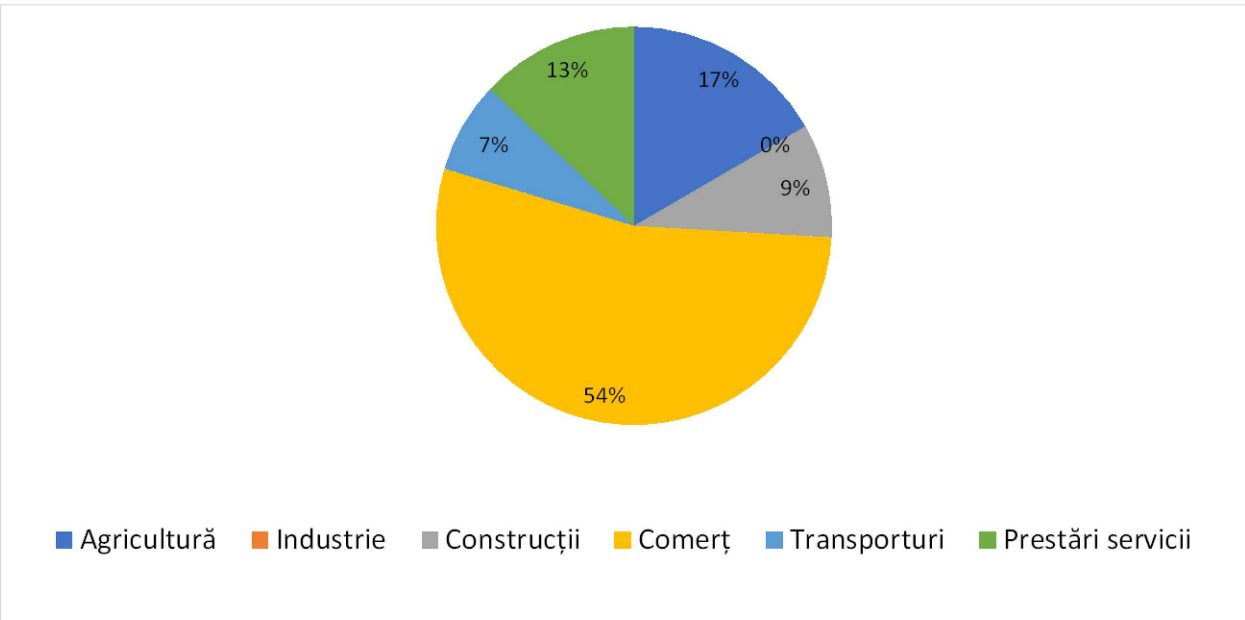
STUDIU DE FUNDAMENTARE - COMUNA ZAU DE CÂMPIE
EVOLUȚIA ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE

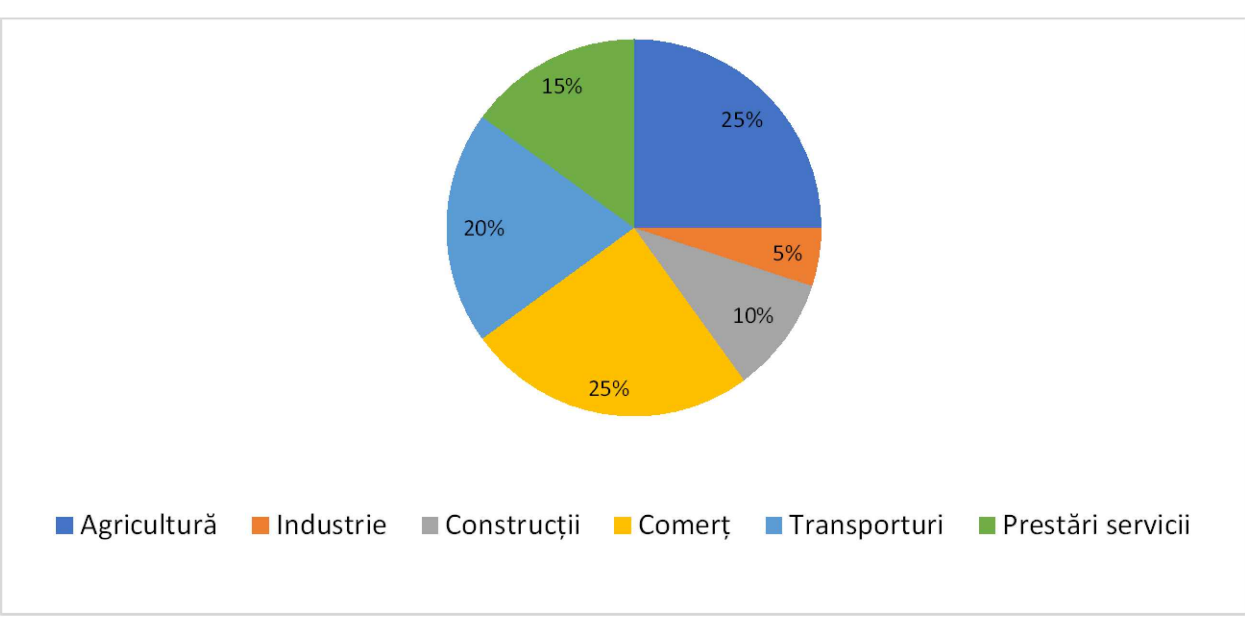
Ponderele activităților economice după cifra de afaceri

Ponderele activităților economice după numărul de angajați

Ponderele activităților economice după numărul de societăți

Distribuția societăților pe activități economice

Activități economice	Număr societăți	Cifra afaceri (€)	Număr angajați
Agricultură	5	689055	9
Industria	1	0	0
Construcții	2	169724	3
Comert	5	1902092	29
Transporturi	4	235436	4
Prestări servicii	3	108168	7
TOTAL	20	3,104,475	54

Profilul societăților

Activități economice	Nr. întreprinderi	Nr. întreprinderi, din care:			
		Micro 0-9 angajați	Mici 10-49 angajați	Mijlocii 50-249 angajați	Mari peste 250 angajați
Agricultură	5	5	-	-	-
Industria	1	1	-	-	-
Construcții	2	2	-	-	-
Comert	5	3	2	-	-
Transporturi	4	4	-	-	-
Prestări servicii	3	3	-	-	-
Total întreprinderi	20	18	2	0	0
		100%	90.00%	10.00%	0.00%
Total Cifra de afaceri (€)	3,104,475	1,309,286	1,795,189	-	-
		100.00%	42.17%	57.83%	-

LEGENDĂ

- LIMITA TERITORIULUI ADMINISTRATIV COMUNA
- LIMITA INTRAVILAN EXISTENT
- APE / LACURI
- PĂDURI
- CLĂDIRI EXISTENTE
- CĂI DE COMUNICAȚIE
- DRUM JUDEȚEAN
- DRUM COMUNAL
- DRUMURI / STRĂZI
- CALE FERATE SIMPLA NEELECTRIFICATĂ
- FUNCTIUNI EXISTENTE
- ADMINISTRATIVE
- INVATAMANT
- CULTURA
- SANATATE
- COMERT SI PRESTARI SERVICII
- CULTE
- SPORT
- UNITATI INDUSTRIALE SI DE DEPOZITARE
- UNITATI AGRICOLE
- GOSPODARIE COMUNALA
- TEHNICO-EDILITARE
- DESTINATIE SPECIALA
- CĂI DE COMUNICAȚIE FEROVARĂ

Acord documentului este proprietatea firmei de Eco Maps srl și nu poate fi folosit, reprodus sau republicat total sau parțial. Orice încălcare a drepturilor de autor va fi urmărirea sa în instanță. Documentul este valabil numai cu semnăturile și stampilele în original.

proiectant general: Laura Ioana BAURDA

geograf: Cristina VIREAN

geograf: Lorena BUIFNEA

geograf: Elena JIGAROV

ing. geomatician: Daniela ROMAN

Adrian PODARU

Comuna Zau de Câmpie

Str. Republicii, nr. 18, localitatea Zau de Câmpie, jud. Mureș

denumire proiect: Serviciile de elaborare studii de fundamentare pentru UAT Zau de Câmpie, județul Mureș

proiect nr. 2081/2024

data: Studiul de Fundamentare

STUDIUL DE FUNDAMENTARE:

EVOLUȚIA ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE

pagina 1 din 20

data rev. 2024

data rev. 2024